

Školní preventivní strategie 2012 – 2017

Motto:

Každý den pozoruji, jak mládež trpí tím, že neexistují školy, v nichž by se učila žít s lidmi a se světem.

Adam Mickiewicz

Hrst elementárních znalostí a rozumná životní etika, podávaná slovem i příkladem, to je vše, čeho lze žádat na škole; a přidá-li se k tomu ještě zdraví a radost, zaplat' pán-bůh: je toho dost pro největší pýchu vychovatelů.

Karel Čapek

1 Charakteristika školy

Základní škola Borovského je plně organizovaná škola situovaná v příjemném prostředí v Karviné-Ráji na rozhraní sídlištní výstavby, rodinných domků, v blízkosti polí a lesoparku. Je však lehce dostupná ze všech částí města městskou hromadnou dopravou.

Vnitřní prostory školy příjemně překvapí svou architekturou, která se vyznačuje vzdušností, prostorností a prosvětlením. Chodby jsou vyzdobeny pracemi žáků a bohatou vnitřní zelení.

Ve školním roce 2011/2012 navštěvuje školu 374 žáků. Všechny ročníky mají 2 až 3 paralelní třídy (výjimkou je 6. ročník, kde došlo po odchodu žáků na gymnázium ke sloučení).

Škola se ve své práci zaměřuje na rozšířenou výuku jazyků, vyučování informačních technologií, řídí se zásadami pro Zdravou školu a získala akreditaci k výuce cizinců.

Vybavenost naší školy:

- 19 kmenových tříd
  - odborné učebny:
    - 6 jazykových učeben
    - 2 počítačové učebny, multimediální učebny zeměpisu, dějepisu a přírodopisu,
    - pracovny chemie a fyziky
    - 2 tělocvičny, 1 travnaté hřiště a 1 hřiště s umělým povrchem, bikrossová dráha
    - výtvarná dílna s keramickou pecí
    - cvičná kuchyňka
    - hudebna
    - školní knihovna
  - 2 dílny na pracovní činnosti
  - 2 atria pro letní výuku a relaxaci
  - relaxační místnost
  - prostorná školní družina se společenskou místností v budově školy
  - třídy prvních ročníků umístěny samostatně v pavilonu školní družiny
  - školní kuchyně s prostornou jídelnou umožňuje žákům výběr ze dvou jídel a nabízí
  - možnost dopoledních svačín
  - školní bufet
  - všechny kabinety a třídy na 1. stupni vybaveny počítači s neomezeným přístupem na internet
  - v areálu školy je umístěna prodejna učebnic.

Žáci přicházejí z rodin s různými sociálními poměry. Přinášejí si vzorce chování, které můžeme ve škole ovlivnit, ale zásadním změnám v chování žáka může dojít jen ve spolupráci s rodiči. Jedním z úkolů nejen třídních učitelů je prohloubit důvěru rodičů v učitele a ve školu.

Školní preventivní strategie je postavena také na zjištění odborníků, že k patologickému chování tíhnou děti z deformovaného rodinného prostředí a děti s nepřiměřenými volnočasovými aktivitami. Dalším úkolem učitelů je tedy sledovat rodinnou atmosféru, ve které děti vyrůstají, a také nabídnout žákům různorodé zájmové útvary.

Jako nástroje pro zjišťování situace a potřeb naší školy slouží ankety, dotazníky na různá témata, pozorování, srovnávání projevů chování žáků, sociometrické šetření.

Je důležité, aby se na realizaci strategie podíleli všichni účastníci společně, dlouhodobě a hlavně systematicky. Účastníky jsou zde míněni výchovní pracovníci, rodiče a samozřejmě vedení školy. Realizace programu je také opřena o spolupráci s institucemi a odborníky (pedagogicko-psychologická poradna, okresní metodik prevence, školní speciální pedagog, Centrum primární prevence, Policie ČR, lékaři, Informační a poradenské středisko Úřadu práce,...).

2 Popis aktuálního stavu

Pravidelně jsou v hodinách občanské výchovy prováděna dotazníková šetření zaměřující se na výskyt a závažnost výskytu projevů rizikového chování, žáci mají možnost se anonymně vyjádřit ve schránce důvěry. Pravidelně jsou tyto informace vyhodnocovány s cílem včasného zachycení a intervenční činnosti. Pro hodnocení rizikových situací nevyužíváme jen dotazníková šetření, ale i zjištění jednotlivých pedagogů

Za posledních pět let bylo nejčastěji řešeno záškoláctví a skryté záškoláctví, drobné projevy agresivního chování.

3 Cíl strategie

- cílená podpora zdravého životního stylu,
- rozvoj pozitivního klimatu školy a tříd,
- zvyšování odolnosti vůči rizikovým projevům chování,
- snížení výskytu rizikových projevů chování,
- podpora kompetencí a vzdělávání pedagogů v oblasti prevence,
- rozvoj spolupráce s rodiči žáků, nabídka přednášek pro rodiče,
- včasná intervence v případech výskytu rizikových projevů chování.

Cílů budeme dosahovat pomocí interaktivních, prožitkových i sebezkušenostních programů, z forem využijeme především besedy, adaptační pobyty.

3.1 Okruhy prevence

- Kyberšikana – přednáška pro rodiče, besedy pro žáky
- Záškoláctví – důslednost při omlouvání absence, upozornění rodičů na třídních schůzkách, důslednost pedagogů při řešení absence
- Rasismus, xenofobie – besedy s odborníky, přednášky pro žáky, zejména zařazení do výuky občanské výchovy
- Vandalismus – besedy s odborníky, interaktivní hodiny ve výuce občanské výchovy, důslednost ve výchovně vzdělávacím procesu školy
- Kriminalita, delikvence - besedy s odborníky, interaktivní hodiny ve výuce občanské výchovy, důslednost ve výchovně vzdělávacím procesu školy

- Drogové závislosti – besedy s odborníky, interaktivní hodiny ve výuce, proškolení pedagogů, přednáška pro rodiče
- Sex, HIV – interaktivní hodiny ve výuce občanské výchovy, besedy s odborníky
- Náboženský extremismus – interaktivní hodiny ve výuce občanské výchovy, besedy s odborníky
- Netolismus – besedy s odborníky, interaktivní hodiny ve výuce občanské výchovy, informatiky, českého jazyka, proškolení pedagogů, přednáška pro rodiče
- Gambling – interaktivní hodiny ve výuce občanské výchovy, besedy s odborníky
- Domácí násilí – besedy s odborníky
- týrání a zneužívání dětí – besedy s odborníky
- ohrožování mravní výchovy mládeže – besedy s odborníky, proškolení pedagogů
- poruchy příjmu potravy – interaktivní hodiny ve výuce občanské výchovy, besedy s odborníky
- rizikové sporty, rizikové chování v dopravě – besedy s odborníky, interaktivní hodiny ve výuce

4 Personální zajištění

- ředitel školy: Mgr. Libor Stáňa
- zástupce ředitele: Mgr. Norbert Barczok
- školní metodik prevence: Mgr. Monika Káňová
- výchovný poradce: Mgr. Jana Pohludková (do 8/2014), Mgr. Barbora Bičejová (od 9/2014)
- školní speciální pedagog: Mgr. Petra Franková
- členové školního poradenského pracoviště: školní metodik prevence, výchovná poradkyně, školní speciální pedagog

4.1 Úkoly jednotlivých osob

Ředitel školy

- sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů,
- sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole,
- svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů.

Metodik prevence

- koordinuje práci Školního poradenského pracoviště,
- spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci,
- poskytuje žákům, jejich zákonným zástupcům a učitelům informace z oblasti prevence sociálně- patologických jevů,
- nabízí zájemcům odborné a metodické materiály,
- navrhuje opatření k odhalování rizik spojených s výskytem záměrného ubližování, agresivity a závislostí,
- mapuje projevy sociálně-patologického chování mezi žáky a navrhuje jejich řešení,
- spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence,
- dokumentuje průběh preventivní práce školy,
- hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Výchovný poradce

- koordinuje práci s žáky se specifickými poruchami učení a chování,

- ve spolupráci s pedagogicko – psychologickou poradnou zajišťuje reedukaci integrovaných žáků,
- podává žákům a jejich rodičům informace oblasti z volby povolání,
- zpracovává přihlášky ke studiu na SŠ,
- navrhuje opatření, řediteli školy svolání výchovné komise,
- jedná se sociálním odborem, konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP,
- zajišťuje besedy v rámci volby povolání.

Školní speciální pedagog

- provádí samostatnou poradenskou, diagnostickou a terapeutickou činnost, která není přímou součástí vzdělávací činnosti školy,
- služeb speciálního pedagoga mohou využít děti, jejich zákonní zástupci i učitelé,
- provádí diagnostiku při výukových a výchovných problémech žáků,
- poskytuje poradenskou pomoc pedagogům při řešení problémů žáků,
- systematicky pečuje o děti s neprospěchem, prevence školní neúspěšnosti,
- věnuje pozornost řešení sociálních konfliktů,
- podílí se na vytváření strategie a programů zaměřených na podporu rozvoje osobnosti žáků,
- provádí krizovou intervenci a zpracování krize pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce,
- podporuje spolupráci třídy a třídního učitele,
- uskutečňuje konzultace se zákonnými zástupci při výukových a výchovných problémech dětí,
- koordinuje poradenské služby poskytované ve škole (výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitelé),
- koordinuje poradenské služby mimo školu a spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, zdravotnickými a dalšími zařízeními.

Pedagogové

- věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy,
- provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření,
- třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace,
- informují školního speciálního pedagoga a výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách.

5 Financování prevence

Z velké části se na financování podílí rodiče (besedy,...), škola poskytuje materiální zajištění (kancelářské papíry, tisk,...).

Pro školní rok 2012/2013 byl získán grant z Moravskoslezského kraje na podporu prevence kriminality v celkové výši 80.000,- Kč.

6 Sociální síť spolupracujících organizací

Linka bezpečí	celá ČR	800 155 555
	Ostrava (12:00 – 6:00):	596 618 908
Krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče		286 881 059
		774 089 181
Ped. psychologická poradna	Karviná	597 582 370
	Havířov	597 582 372
	Bohumín	597 582 373
	Český Těšín	597 582 374
Centrum psychologické pomoci	Karviná	596 317 575
ELPIS (Poradna pro oběti trestných činů a pro týrané a zneužívané ženy)		
	Havířov	596 812 764
	Karviná	596 812 764
	Ostrava	596 781 688
Bílý kruh bezpečí (pomoc obětem trestné činnosti), Ostrava		596 489 204
Policie ČR		158
Policie ČR Karviná		974 734 651
Školní speciální pedagog	Mgr. Petra Franková	603 703 352
Centrum primární prevence	(Slezská diakonie, stř. ELPIS)	596 323 032
Centrum drogové pomoci		596 316 808
Poradna AIDS a drogy		596 314 444
Poradna pro oběti trestných činů	(Slezská diakonie, stř. ELPIS)	596 323 032

7 Hodnocení

V roce 2017 proběhne vyhodnocení ŠPS na 2012 – 2017. Bude analyzován výskyt řešených sociálně patologických jevů na škole na základě každoročního závěrečného hodnocení Metodického preventivního programu. Hodnocení provede školní preventivní tým s vedením školy. Na základě hodnocení budou doporučeny metody, formy práce, besedy, opatření... která se následně promítnou ve zpracování nové školní preventivní strategie.

Legislativní východiska

- Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění zákonů č. 383/2005 Sb., č. 112/2006 Sb., č. 158/2006 Sb., č. 161/2006 Sb.
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jiným návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů.
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.
- Zákon č. 91/1998 Sb. o rodině.
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních.
- Vyhláška 317/2005 o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.
- Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích.

- Zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon.
- Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j.: 21 291/2010-28
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č.j. 24 246/2008-6
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při omlouvání nepřítomnosti žáků ve škole a při postihu prevenci záškoláctví, č.j. 10 194/2002-14
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti rasismu, xenofobie a intolerance, č.j. 14 423/99-22
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č.j. 11 691/2004-24